

**Uchwała Nr VI/35/15
Rada Gminy Mrągowo
z dnia 26 marca 2015r.**

**w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania
rodziny za rok 2014**

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) i art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332)

Rada Gminy Mrągowo uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz wykaz potrzeb związanych z realizacją zadania w brzmieniu jako załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Sławomir Olender

Załącznik

do Uchwały Nr VI/35/15

Rady Gminy Mrągowo

z dnia 26 marca 2015r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2014 ROK**

Mrągowo 2015

1. Podstawy prawne realizacji zadań.

Do 31.12.2011 roku podstawy prawne opieki rodzicielskiej oraz umieszczania dziecka poza rodziną regulowała ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz rozporządzenia do ustawy. Analiza praktyk, dane statystyczne oraz badania wskazywały na brak pożądaných efektów opieki nad dzieckiem i rodziną. Świadczył o tym wzrost wskaźnika dzieci umieszczanych poza rodziną. Negatywnie oceniona została również koncentracja działań wyłącznie na dziecku, a nie na rodzinie, oraz łatwość umieszczania dziecka w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, które winne być przesłanką do podjęcia pracy socjalnej i wsparcia środowiska. Kolejnym negatywnym zjawiskiem w praktyce realizacji opieki nad dzieckiem i rodziną był niedobór odpowiedniej liczby należycie przygotowanych, niespokrewnionych z dzieckiem, zawodowych rodzin zastępczych oraz pozornie pieczy zastępczej w przypadku wielu rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. Dotyczyło to szczególnie sytuacji, w której spokrewnione rodziny zastępcze borykały się z podobnymi problemami jak rodzice dzieci.

Od 01.01.2012 roku obowiązuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332). Jej celem jest wprowadzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą jako odrębnego elementu w ramach polityki rodzinnej. Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny.

W obecnym stanie prawnym do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowywanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny

Aktualnie jest opracowywany 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 - 2017, który realizowany będzie po jego uchwaleniu przez Radę Gminy Mrągowo.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

Asystent rodziny (jak i współpracujący z nim pracownicy socjalni) uczestniczyli w szkoleniach, przeprowadzanych m.in. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie, których tematyką było wspieranie rodziny.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie w ramach realizacji tego zadania, od roku 2013 zatrudnia jednego asystenta rodziny, który objął wsparciem rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Środki finansowe na ten cel pozyskane zostały z dotacji w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2014 „Asystent Rodziny” w wysokości 27039,00zł (umowa zlecenie na 12 miesięcy).

- b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 29-31 ustawy, w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, z którą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzielaniem pomocy. W 2014 roku na terenie Gminy Mrągowo nie funkcjonowała instytucja „rodziny wspierającej”.

- c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

Placówki wsparcia dziennego mogą być, zgodnie z rozdziałem 3 ustawy prowadzone w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę

Na terenie Gminy Mrągowo w 2014 roku działało pięć świetlic środowiskowych: w Marcinkowie, Szestnie, Ruskiej Wsi, Grabowie i Uźrankach. Z zajęć prowadzonych w świetlicach skorzystało około 95 dzieci z tego 32% z rodzin z problemem alkoholowym. Zajęcia w świetlicach prowadzone są zgodnie z autorskimi programami profilaktycznymi, celem których była profilaktyka niedostosowania społecznego. Działania te realizowano poprzez wspieranie rozwoju indywidualnego dziecka, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, stwarzanie w grupie atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji i partnerstwa oraz stwarzanie szansy do pokonywania niekorzystnych uwarunkowań w domu rodzinnym.

Ponadto zorganizowano zabawy z okazji Andrzejek. Dzieci i młodzież wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” organizatorem, której było Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych. W ramach tej akcji dzieci wzięły udział w sześciu konkursach. Wśród laureatów znalazło się sześcioro dzieci z gminy Mrągowo. Z tej okazji dzieci i ich opiekunowie zostali zaproszeni do Urzędu Gminy, gdzie Wójt Gminy Mrągowo wręczył im dyplomy i nagrody rzeczowe. Wszystkie dzieci uczęszczające do świetlic środowiskowych objęte były dożywianiem, w ramach, którego otrzymywały kanapki, herbatę, mleko, napoje, jogurty, warzywa, owoce, słodczyce, itp.

4. Finansowanie

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

W 2014 roku rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych otrzymały wsparcie asystenta rodziny, który posiada odpowiednie i zgodne z wymogami ustawy wykształcenie. Asystent rodziny, z którym zawarto umowę jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji przez udział w szkoleniach oraz w formie samokształcenia.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające

W 2014 roku rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nie otrzymywały wsparcia ze strony rodzin wspierających, gdyż takowe nie funkcjonowały na terenie Gminy Mrągowo.

5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2014 roku 5 dzieci z terenu Gminy Mrągowo umieszczono w rodzinach zastępczych, w tym: 3 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych i 2 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej. W związku z powyższym, gmina Mrągowo jest zobowiązana pokrywać część kosztów na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – wydatkowana kwota na ten cel w 2014 roku wynosiła 5703,96 zł.

Ogólna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na dzień 26.03.2015 wynosi 8.

6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i od 1 lipca do 31 grudnia 2014, sporządzane są na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 r., w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. W terminie do dnia 31 marca każdego roku, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie, z upoważnienia Wójta Gminy Mrągowo składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadania.

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Współpracują w tym zakresie również z pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

2. Zakres realizowanych zadań.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli wynika z niej konieczność przydzielenia asystenta rodziny wnioskuję wówczas do kierownika ośrodka pomocy społecznej o jego przydzielenie.

3. Sytuacja rodzin korzystających z pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których wychowują się dzieci.

Z analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie wynika, że liczba mieszkańców gminy na dzień 31.12 2014 roku wynosiła 7975 osób, z czego **1608 osób** skorzystało z udzielonej pomocy społecznej, co stanowi, że **20,16%** mieszkańców gminy było beneficjentami Ośrodka.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin pokazuje poniższa tabela.

Rodzaj problemu		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo		498	1313
Bezdomność		5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa		163	733
W tym: wielodzietność		94	503
Bezrobocie		396	1029
Niepełnosprawność		161	395
Długotrwała lub ciężka choroba		70	156
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		91	292
w	rodziny niepełne	85	257
tym:	rodziny wielodzietne	6	33
Przemoc w rodzinie		1	5
Alkoholizm		5	13
Trudności życiowe po opuszczeniu zakładu karnego		5	5
Zdarzenia losowe		5	17

Z powyższych danych wynika, że na terenie gminy jest wysoki odsetek rodzin wymagających długofalowego wsparcia w następujących aspektach: **ubóstwo, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwała lub ciężka choroba.**

Liczba dzieci w rodzinach beneficjentów pomocy społecznej kształtuje się następująco:

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1 dziecko	112	323
2 dzieci	119	469
3 dzieci	47	235
4 dzieci	19	109
5 dzieci	6	40
6 dzieci	2	16
Razem	305	1192

Niedostatek środków finansowych w rodzinach wychowujących dzieci powoduje deficyty w wypełnianiu funkcji edukacyjnej i socjalizacyjnej, co szczególnie dotyka najmłodszych i najsłabszych członków społeczności lokalnej, prowadząc do powstawania niepożądanych wzorców zachowań, utrwalanych w warunkach niesprzyjających prawidłowemu rozwojowi.

Na ryzyko trudności życiowych narażone są przede wszystkim **rodziny niepełne**. W większości przypadków są to samotne matki, wychowujące dzieci w różnym wieku.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej.

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin niepełnych	Liczba osób w rodzinie
1 dziecko	37	82
2 dzieci	28	90
3 dzieci	7	29
4 dzieci	7	35
5 dzieci	2	12
Razem	81	248

Podstawową formą zabezpieczenia socjalnego dzieci było objęcie ich dożywianiem w ramach programu: **Pomoc państwa w zakresie dożywiania**. W roku 2014 z pomocy tej skorzystało **438 dzieci** w przedszkolach, szkołach i bursie. Ponadto GOPS w ramach świadczeń rodzinnych przyznawał zasiłki rodzinne.

Poniższe tabele przedstawiają zestawienia miesięczne pobranych świadczeń przez rodziny.

L.p.	Wyszczególnione		Styczeń	Luty	Marzec
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne		577	581	585
2.	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny:		378	385	388
2.1.	w tym:	na 1 dziecko	143	149	151
2.2.		na 2 dzieci	142	141	141
2.3.		na 3 dzieci	60	64	65
2.4.		na 4 i więcej dzieci	33	31	31

L.p.	Wyszczególnione		Kwiecień	Maj	Czerwiec
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne		586	586	609
2.	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny:		390	391	394
2.1.	w tym:	na 1 dziecko	153	153	156
2.2.		na 2 dzieci	143	144	144
2.3.		na 3 dzieci	64	64	64
2.4.		na 4 i więcej dzieci	30	30	30

L.p.	Wyszczególnione		Lipiec	Sierpień	Wrzesień
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne		607	598	590
2.	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny:		392	387	376
2.1.	w tym:	na 1 dziecko	158	152	141
2.2.		na 2 dzieci	142	143	141
2.3.		na 3 dzieci	62	62	64
2.4.		na 4 i więcej dzieci	30	30	30

L.p.	Wyszczególnione		Październik	Listopad	Grudzień
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne		597	520	585536
2.	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny:		378	302	316
2.1.	w tym:	na 1 dziecko	140	114	120
2.2.		na 2 dzieci	142	107	115
2.3.		na 3 dzieci	66	55	55
2.4.		na 4 i więcej dzieci	30	26	26

4. Współpraca z asystentem rodziny w 2014 roku.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mrągowie w 2014 roku zatrudniony był jeden asystent rodziny na umowę zlecenie.

Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi asystenta rodziny przedstawiają się następująco:

Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi	30013,19
Finansowane z budżetu gminy	2974,20
Finansowane z innych źródeł	27038,99

Rodziny objęte pracą asystenta są rodzinami z wieloma problemami. Asystent otaczał opieką głównie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych bezrobociem, tzw. wyuczoną bezradnością oraz rodziny z problemem alkoholowym i objęte programem „niebieskiej karty”. Ponadto są to rodziny mające trudności ekonomiczne, złe warunki lokalowe oraz z upośledzeniem umysłowym.

Współpraca z asystentem rodziny w roku 2014 przedstawia się następująco:

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	Ogółem		18
	w tym:	zobowiązane przez sąd	0
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta	do 3 miesięcy		1
	powyżej 3 do 12 miesięcy		6
	powyżej 1 roku		8
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	w tym:	ze względu na osiągnięcie efektów	0
		ze względu na zaprzestanie współpracy	3
Rodziny, które korzystały z rodzin wspierających	0		

W okresie sprawozdawczym z usług asystenta rodziny skorzystało 18 rodzin. Przeciętny czas pracy z rodziną wynosił 10 miesięcy. Współpracę z asystentem rodziny zakończyły trzy rodziny, dwie ze względu na zmianę miejsca zamieszkania i jedna na własną prośbę.

Od stycznia 2012 roku ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dzieci w pieczy zastępczej. Koszty poniesione z tego tytułu w 2014 roku wyniosły **5703,96 zł.**

5. Metody pracy asystenta rodziny.

Asystent podejmując współpracę z rodziną rozpoznaje poziom jej destrukcji i opierając się na metodyce podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach oraz dialogu motywującym wspiera rodziny do pozytywnych zmian, do wydobywania i pomnażania ich zasobów, zawsze zgodnie z dobrem rodziny i w zindywidualizowanym tempie realizacji działań. Asystent, jako osoba wspierająca, w czasie spotkań z rodziną motywuje, komplementuje, podnosi poczucie własnej wartości, wspiera, wzmacnia, modeluje, informuje, podejmuje działania wychowawcze, towarzyszy, podnosi umiejętności rozwiązywania problemów, pomaga w odreagowaniu, rozszerza kontakty, a czasami również narzuca wymagania, przydziela zadania, czyli używa całego wachlarza metod, dzięki którym rodzina ma szansę na reintegrację, a dzieci na wychowywanie się w atmosferze miłości, akceptacji i rozumienia ich potrzeb.

Asystent rodziny dokonuje okresowej oceny sytuacji rodziny, którą przedstawia w formie półrocznych sprawozdań. Wynika z nich, iż zakres działań podejmowanych przez asystenta rodziny jest bardzo szeroki. Jednym z takich działań jest nawiązywanie współpracy z wszystkimi instytucjami związanymi z daną rodziną (np. pracownik socjalny, kurator, pedagog szkolny, wychowawca przedszkolny, dzielnicowy, koordynator pieczy zastępczej, zespół interdyscyplinarny itp.) i wytyczenie wspólnego kierunku działania. Spotkanie przedstawicieli odbywa się zazwyczaj w miejscu pracy któregoś z nich, gdzie omawia się występujące problemy w rodzinie i nakreśla zakres działań asystenta i poszczególnych instytucji. Takie zachowanie pokazuje rodzinie, że instytucje kontaktują się ze sobą i ściśle współdziałają, dając wyraz szczególnej troski o los rodziny.

Bardzo ważne w pracy asystenta rodziny jest budowanie prawidłowych postaw społecznych i rodzinnych, a tym samym pokazanie klientowi, że ma moc sprawczą i jest w stanie, przy niewielkiej pomocy, samodzielnie rozwiązać większość swoich problemów.

Pracę z rodziną rozpoczyna się zazwyczaj od uregulowania spraw urzędowych. Pomaga się jej w napisaniu pism sądowych, wypełnianiu wniosków urzędowych czy towarzyszy w czasie rozpraw, wizyt w urzędach, u potencjalnych pracodawców, lekarzy specjalistów. Asystent nawiązuje kontakty z fundacjami, osobami prywatnymi, pośrednicząc w przekazywaniu mebli, sprzętu gospodarstwa domowego, odzieży, sprzętu sportowego.

6. Potrzeby związane z realizacją zadania

W związku z realizacją zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r., poz. 332) planowana jest dalsza współpraca z instytucjami zapewniającymi pomoc specjalistów, kontynuacja funkcjonowania na terenie Gminy Mrągowo świetlic. W celu osiągnięcia lepszych rezultatów istnieje potrzeba zaangażowania wszystkich podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin na terenie Gminy Mrągowo. Zintegrowane działania mogą być szansą wypracowania jednolitego systemu wspierania rodzin, co w efekcie ma doprowadzić do sytuacji, że rodziny znacząco lepiej funkcjonować, z pełniejszym wykorzystaniem własnych zasobów, przy okazjonalnym wsparciu instytucjonalnym.

Ponadto w związku z rozpoznaniem potrzeb środowiska lokalnego poniżej przedstawiono niezbędne potrzeby związane z realizacją zadań wspierania rodziny:

1. sfinansowanie kosztów działania 2 rodzin wspierających : 20.000,00 zł;
2. dalsze współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych: 14.112,00 zł
3. sfinansowanie kampanii lokalnej związanej z przygotowywanym 3 letnim programem wspierania rodzin w Gminie Mrągowo: 2.000,00 zł;
4. sfinansowanie szkoleń dla rodziców w ramach „Szkoły dla Rodziców”: 3.000,00 zł;
5. sfinansowanie kosztów szkolenia asystenta rodziny: 1.000,00 zł.